

प्रश्न-पत्र की योजना 2024-2025

कक्षा — 12

विषय — गुजराती साहित्य

अवधि — 3.15 घंटे

पूर्णांक — 80

1. उद्देश्य हेतु अंकभार —

क्र.सं.	उद्देश्य	अंकभार	प्रतिशत
1.	ज्ञान	24	30 %
2.	अवबोध	24	30 %
3.	ज्ञानोपयोग	16	20 %
4.	कौशल	8	10 %
5.	विश्लेषण	8	10 %
योग		80	100 %

2. प्रश्नों के प्रकार वार अंकभार —

क्र.सं.	प्रश्नों का प्रकार	प्रश्नों की संख्या	अंक प्रति प्रश्न	कुल अंक	प्रतिशत (अंको का)	प्रतिशत (प्रश्नों का)	संभावित समय
1.	बहुविकल्पात्मक	18	1	18	22.50	33.96	36
2.	रिक्त स्थान	6	1	6	7.50	11.32	18
3.	अतिलघूत्तरात्मक	12	1	12	15.00	22.64	33
4.	लघूत्तरात्मक	10	2	20	25.00	16.87	40
5.	दीर्घउत्तरात्मक	4	3	12	15.00	7.55	32
6.	निबंधात्मक	3	3,4,5	12	15.00	5.66	36
योग		53		80	100 %	100 %	195 मिनट

विकल्प योजना : खण्ड 'स' एवं 'द' में हैं

3. विषय वस्तु का अंकभार —

क्र.सं.	विषय वस्तु	अंकभार	प्रतिशत
1	गद्य विभाग	22	27.50 %
2	पद्य विभाग	20	25.00 %
3	व्याकरण	16	20.00 %
4	गद्य समीक्षा	10	12.50 %
5	सृजनात्मक प्रश्न	3	3.75 %
6	लेखन विभाग	9	11.25 %

प्रश्न-पत्र ब्लू प्रिन्ट 2024-2025

कक्षा -12

विषय :- गुजराती साहित्य

समय 3.15 घंटे

पूर्णांक -

80

क्र.सं.	उद्देश्य इकाई/उप इकाई	ज्ञान						अवबोध						ज्ञानोपयोग						कौशल						विश्लेषण						योग	
		बहुविकल्पात्मक	रिक्त स्थान	अतिलघूत्तरात्मक	लघूत्तरात्मक	दीर्घउत्तरात्मक	निबन्धात्मक	बहुविकल्पात्मक	रिक्त स्थान	अतिलघूत्तरात्मक	लघूत्तरात्मक	दीर्घउत्तरात्मक	निबन्धात्मक	बहुविकल्पात्मक	रिक्त स्थान	अतिलघूत्तरात्मक	लघूत्तरात्मक	दीर्घउत्तरात्मक	निबन्धात्मक	बहुविकल्पात्मक	रिक्त स्थान	अतिलघूत्तरात्मक	लघूत्तरात्मक	दीर्घउत्तरात्मक	निबन्धात्मक	बहुविकल्पात्मक	रिक्त स्थान	अतिलघूत्तरात्मक	लघूत्तरात्मक	दीर्घउत्तरात्मक	निबन्धात्मक		
1	गद्य विभाग	2 (2)			2(1)	3(1)		2 (2)	1(1)		2(1)	3(1)		2 (2)	1(1)		2(1)													2(1)			22(14)
2	पद्य विभाग	2 (2)			2(1)			2 (2)	1(1)			3(1)		2 (2)	1(1)		2(1)	2(1)				1(-)							2(1)			20(13)	
3	व्याकरण	3(3)	2 (2)	1(1)	2(1)			2 (2)		1(1)	2(1)						2(1)								1(1)							16(13)	
4	गद्य समीक्षा			2 (2)						3(3)						2 (2)				1(1)								2 (2)				10(10)	
5	सृजनात्मक प्रश्न						1(1)						1(-)										1(-)									3(1)	
6	लेखन विभाग						2(-)						1(-)										5(2)							1(-)		9(2)	
	योग	7(7)	2 (2)	3(3)	6(3)	3(1)	3(1)	6(6)	2(2)	4(4)	4(2)	6(2)	2(-)	4(4)	2(2)	2(2)	6(3)	2(1)	-	-	-	1(1)	-	1(-)	6(2)	1(1)	-	2(2)	4(2)	-	1(-)	80(53)	
	सर्वयोग	24(17)						24(16)						16(12)						8(3)						8(8)						80(53)	

विकल्पों की योजना :- खण्ड 'स' एवं 'द' में प्रत्येक में एक आंतरिक विकल्प है नोट:- कोष्ठक के बाहर की संख्या 'अंकों' की तथा अंदर की संख्या 'प्रश्नों' के द्योतक है।

यह ब्लू प्रिंट केवल मॉडल प्रश्न पत्र का है, बोर्ड का प्रश्न पत्र निर्धारित पाठ्यक्रम एवं अंक योजनानुसार ही होगा।

માધ્યમિક પરીક્ષા -2025

નમુના પ્રશ્નપત્ર

ધોરણ: 12

Model paper

કુલગુણ: 80

વિષય :ગુજરાતી સાહિત્ય

SUB :GUJRATI SAHITYA

સમય :3 કલાક 15મિનીટ

પરીક્ષાર્થીઓ માટે સામાન્ય નિર્દેશ:

GENERAL INSTRUCTION TO THE EXAMINEES:

- (1) પરીક્ષાર્થી સૌપ્રથમ પ્રશ્નપત્ર પર પોતાનો નામાંક જરૂરી લખે.
- (2) દરેક પ્રશ્ન કરવા ફરજિયાત છે.
- (3) દરેક પ્રશ્નના જવાબ આપેલી પુસ્તીકામાં જ કરવા.
- (4) જે પ્રશ્નપત્રમાં આંતરિક ખંડ છે તે દરેકના ઉત્તર એક સાથે જ લખવા.
- (5) પ્રત્યેક પ્રશ્નમાં માંગ્યા પ્રમાણે જ ઉત્તર લખવાના રહેશે.
- (6) પ્રત્યેક પ્રશ્નોના ગુણભાર નિમ્નાનુસાર છે .

ખંડ	પ્રશ્નોના પ્રકાર	પ્રશ્ન ક્રમાંક	પ્રશ્નો ની સંખ્યા	ગુણ દરેક પ્રશ્ન	કુલ ગુણભાર
અ-A (45%)	બહુવિકલ્પીય	1(1થી18)	18	1	18
	રિક્ત સ્થાનોની પૂર્તિ	2(1થી6)	6	1	6
	અતિ લઘુત્તરાત્મક	3(1થી12)	12	1	12
બ-B (25%)	લઘુત્તરાત્મક	4 થી 13	10	2	20
સ-C (15%)	દીર્ઘ ઉત્તરાત્મક	14 થી 17	4	3	12
દ-D (15%)	નિબંધાત્મક	18થી 20	3	3+4+5	12
	સર્વ યોગ	-	53	-	80

વિભાગ-અ

પ્રશ્ન-1 નીચે આપેલા બહુવિકલ્પ ધરાવતા પ્રશ્નોના સાચો વિકલ્પ શોધી જવાબ લખો.(પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)

- (1) ગંગાસતી ગુરુના વચનોમાં કેવા બનીને ચાલવાની સલાહ આપે છે ? 1
(અ) શુરા (બ) કાયર (ક) ભક્ત (ડ) ધનવાન
- (2) શેના કારણે વ્યક્તિ મેલો-ઘેલો રહેતો હોય છે ? 1
(અ) ભક્તિના (બ) ધનના (ક) દવાના (ડ) પાણીના
- (3) કવિ નર્મદના મતે શુરવીરો શેના લોભી હોય છે ? 1
(અ) પૈસાના (બ) યશના (ક) મકાનના (ડ) જમીનના
- (4) કલ્યાણ નામના યોદ્ધાની કહાની કઈ કવિતામાં આવે છે ? 1
(અ) આત્મજ્ઞાન (બ) અમીર (ક) કલ્યાણ (ડ) ઈલા
- (5) ચાલ ફરીએ કવિતામાં કવિનું નામ શું છે ? 1
(અ) ઊમાશંકર જોશી (બ) નિરંજન ભગત (ક) સુન્દરમ્ (ડ) બ. ક. ઠાકોર
- (6) મળે એટલું માણ કવિતાનો સાહિત્યપ્રકાર જણાવો. 1
(અ) ગઝલ (બ) ગીત (ક) ઊર્મિગીત (ડ) સોનેટ
- (7) મા-દિકરાનો સબંધ નીચેનામાંથી કયા પાઠમાં રજુ કરવામાં આવેલો છે ? 1
(અ) રેવતી-અમરો (બ) ચહેરો (ક) મીનુ (ડ) પેટ
- (8) આંગળી ઝાલિને એને દોરજે પત્ર કોને સંબોધાયો છે ? 1
(અ) જગતને (બ) રાજાને (ક) ખેડૂતોને (ડ) સૈનિકો
- (9) કંસારીને નાનપણથી શું બનવાની ઈચ્છા હતી ? 1
(અ) ખેડૂત (બ) વેપારી (ક) કવિ (ડ) લેખક
- (10) દવાખાનામાં આવેલા પતિ-પત્નીનું નામ શું હતું ? 1
(અ) ગુલાબ-અમરો (બ) રેવતી-અમરો (ક) રેવતી-ડમરો (ડ) રેવતી-રાજુ
- (11) રાષ્ટ્ર રોગ પાઠમાં રાષ્ટ્ર રોગ કોને કહેવામાં આવ્યો છે ? 1
(અ) કામચોરી (બ) નફાખોરી (ક) વ્યાજખોરી (ડ) બિમારી
- (12) મીનુ પાઠનો સાહિત્ય પ્રકાર જણાવો. 1
(અ) લોકકથા (બ) કવિતા (ક) લોકગીત (ડ) ટૂંકીવાર્તા
- (13) તમે કાયર નથી વાક્યનો પ્રકાર જણાવો. 1
(અ) નિષેધ વાક્ય (બ) વિધિ વાક્ય (ક) ઉદગાર વાક્ય (ડ) પુર્ણવાક્ય
- (14) દમયંતીનું મુખચંદ્ર સુંદર છે. નો અલંકાર ઓળખાવો. 1
(અ) વ્યતિરેક (બ) રૂપક (ક) ઉપમા (ડ) અતિરેક
- (15) નીચેનામાંથી સાચી જોડણી જણાવો. 1
(અ) વિષમ (બ) વીષમ (ક) વીસમ (ડ) વીશમ
- (16) જસજસયલગા એ કયા છંદનું બંધારણ છે ? 1
(અ) હરીગીત (બ) હરિણી (ક) પૃથ્વી (ડ) ચોપાઈ
- (17) "આકાશ" નો સમાનર્થી શબ્દ કયો છે ? 1
(અ) અનીલ (બ) અનલ (ક) ગગન (ડ) ગરલ
- (18) કોઈપણ પક્ષમાં ના ભળે તેને શું કહેવાય ? 1

(અ) અપક્ષ (બ) વિપક્ષ (ક) અલગ (ડ) જુદા

પ્રશ્ન -2 નીચે આપેલ ખાલી જગ્યા પૂરો .

(1).....માણ , રે મન , મળે એટલું માણ .	1
(2) ભરી લો શ્વાસમાં એની.....	1
(3) "મીનું" પાઠમાં મીનું.....નું નામ હતું .	1
(4) ઘણા.....પહેલાના પ્રવાસની વાત છે .	1
(૫) "ખાલીપો આવવો" રૂઢીપ્રયોગોનો અર્થથાય છે .	1
(6) "પ્રાચીન" નો વિરોધી શબ્દ થાય છે .	1

પ્રશ્ન -3 માંગ્યા પ્રમાણે જવાબ લખો .

નીચેનો અપઠીત ગંધાંશ વાંચી તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો .

વિદ્યાર્થીનું પ્રથમ કર્તવ્ય પોતાની મગજને સ્વતંત્ર રાખવાનું છે . પરિપૂર્ણ સ્વતંત્રાનો સૌથી વધુ અધિકાર વિદ્યાર્થીનો છે .શ્રદ્ધા વિના વિદ્યા સંભવિત નથી .જ્ઞાનનો આરંભ શ્રદ્ધાથી થાય છે .પરંતુ પરિસમાપ્તિ સ્વચિંતનથી થાય છે . વિદ્યાર્થીનું બીજું કર્તવ્ય જાત પર કાબુ રાખવાનું છે .જો વિદ્યાર્થી સત્ય સંકલ્પ કરતો થઈ જાય તો વિશ્વની તાકાત તેને અટકાવી શકે નહિ . ત્રીજું કર્તવ્ય સેવા ભાવનું છે . સેવા જ્ઞાનથી મહાભારતના યક્ષપર્વમાં વૃદ્ધોની સેવા કરવાથી જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે . તે પ્રકારની કથા છે .વિદ્યાર્થીનો ચોથું કર્તવ્ય સાવધાન રહેવાનું છે .દુનિયાની તમામ બાબતોનું તટસ્થ બુદ્ધીથી અવલોકન કરવું જોઈએ બુદ્ધી સંકુચિત ન જોઈએ અને દિલ તથા દિમાગ વિશાળ રાખવા જોઈએ .

.પ્રશ્ન ...

(1) વિદ્યાર્થીનું પ્રથમ કર્તવ્ય કયું છે ?	1
(2) જ્ઞાનનો આરંભ શેનાથી થાય છે ?	1
(3) વિદ્યાર્થીનો ચોથું કર્તવ્ય કયું છે ?	1
(4) મહાભારતના યક્ષપર્વમાં કેવા પ્રકારની કથા છે ?	1
(5) આપેલા ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો .	1

નીચેના પઠિત ગદ્યાંશને વાંચી તેની નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો .

કંસારી એક શક્તિશાળી રાજાની દીકરી હતી . એ રાજ કુવરી હતી .છતાં નાનપણથી જ તેની ઈચ્છા ખેડૂત બનવાની હતી .આ વાતથી તેના પિતાને ગુસ્સો અવતો અને તે મોટી થતા જ તેના પિતાએ તેને રાજમહેલ છોડી જવાનો હુકમ કર્યો . રાજમહેલની બહાર જિંદગી કેવી મુશ્કેલ હોય છે તેનો અનુભવ થાય તેમ તે સમજતો હતો . જેથી તેને કઈક સમજ આવે .તેમણે ગુસ્સાથી કહ્યું એટલે કંસારીએ નાનપણથી એકઠાં કરેલાં બી બાંધી લીધાં અને જંગલમાં રહેવા જતી રહી . તેણે ત્યાં એક નાનકડી

ઝુપડી બાંધી અને નજીકનાં ખેતરોમાં બીવાવવાનું શરૂ કર્યું. એ સખત મહેનતનું કામ હતું પણ કંસારીને તેમાં બિલાડી, પોપટ અને કરોળિયો જેવા ત્રણ નવાં મિત્રો મદદ કરતા

પ્રશ્ન..

(6) કંસારી ને કઈ ઈચ્છા હતી ?	1
(7) રાજાએ શો હુકમ કર્યો ?	1
(8) કંસારી જંગલમાં શું લઈ ગઈ ?	1
(9) કંસારી ક્યાં અને શામાં રહેવા લાગી ?	1
(10) કંસારીખેતી કામમાં કોણ મદદ કરતા ?	1

નીચેના પ્રશ્નોના માંગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર લખો

(11) હું લખું છું વાક્યનું કર્મણીવાક્ય બનાવો .	1
(12) સરકારથી રાહતનું અનાજ અપાય છે . વાક્યનું કર્તરિ વાક્ય બનાવો	1

વિભાગ -બ (B)

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના બે થી ત્રણ વાક્યમાં ઉત્તર લખો .

પ્રશ્ન-(4) તડકાનું આગમન ક્યારે અને ક્યાંથી થાય છે ?	2
પ્રશ્ન-(5) તેજલીના દાદા ચોરે બેસીને જાહેરમાં શા માટે રડે છે ?	2
પ્રશ્ન-(6) કવિ આંખમાં શું શું ભરી લેવાની વાત કરે છે ?	2
પ્રશ્ન-(7) સાજા નરવા નવયુવાને જનરલ ને શી વિનંતી કરી ?	2
પ્રશ્ન-(8) તંત્રીને કયા કારણો સર આડા પડવું અશક્ય બન્યું ?	2
પ્રશ્ન-(9) મમ્મી અનન્યાને જ્યારે-ત્યારે ભણવાની વાત શા માટે કરે છે ?	2
પ્રશ્ન-(10) લેખક રાજસ્થાન ગયા ત્યારે તેમના મનમાં શું હતું ?	2
પ્રશ્ન-(11) શિખરણી અથવા ચોપાઈ છંદનું ઉદાહરણ આપી સમજાવો .	2
પ્રશ્ન-(12) ઉપમા અથવા વ્યતિરેક અલંકારની વ્યાખ્યા આપી સમજાવો .	
પ્રશ્ન-(13) નીચેના વાક્યો હિન્દી ભાષામાં અનુવાદ કરો.	2
(1) આજે સોમવાર છે .	
(2) રામ અને સીતા વનમાં ગયા.	2

વિભાગ-સ (C)

નીચે આપેલ પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો.(ગમે તે ચાર)

પ્રશ્ન -(14) કાવ્યના આધારે સાચા હરિજનના લક્ષણો વર્ણવો .

3

(અથવા)

ગંગાસતી કોના વચનોમાં વિશ્વાસ રાખવાનું કહે છે ? શા માટે ?

પ્રશ્ન -(15) દ્રવ કાવ્યમાં વર્ણવાયેલું પૈસાનું મહત્વ વર્ણવો .

3

(અથવા)

કલ્યાણ કાવ્યની કથાનું વરણન કરો .

પ્રશ્ન -(16) ખેડૂત રાજકુંવરી પાઠના આધારે કંસારીનો પાત્ર-પરિચય કરાવો .

3

(અથવા)

નવયુવકનો લશ્કરી સેવા પ્રત્યેનો પ્રેમ સવિસ્તાર જણાવો .

પ્રશ્ન-(17) મીનુ પાઠના આધારે પ્રાણી પ્રેમની ચર્ચા કરો.

3

(અથવા)

આપણી આશાઓના બીજ ના આધારે લેખક રાજેન્દ્ર સિંહે નદીઓને વહેતી કરવા માટે કરેલા પ્રયત્નોની ચર્ચા કરો .

વિભાગ -દ (D)

પ્રશ્ન -(18) નીચે આપેલ કાવ્ય પંક્તિનો વિચાર વિસ્તાર કરો.

3

સુખ સમયે છકી નવ જવું , દુઃખમાં ન હિમત હારવી .

(અથવા)

સંપ ત્યાં જંપ .

પ્રશ્ન -(19) નીચેના આપેલા મુદ્દાઓના આધારે વાર્તા લખો.

4

એક ગામડાના માણસનું શહેરમાં જવું - મીઠાઈની દુકાને ઊભા રહેવું - લુંચો દુકાનદાર - મીઠાઈની સુગંધના પૈસા માંગવા - ગામડિયાની મુઠવણ - ડાહ્યા માણસની સલાહ -ખિસ્સાનું પરચુરણ ખખડાવવું - પૈસા વસુલ કરીલો - દુકાનદાર ભોઠો પડવા - સાર

(અથવા)

ચાર ચોર - ચોરી કરવા જવું - ધન મળવું - બે ચોરનું મીઠાઇ ખાવાથી મોત - બે ચોરનું કુવામાં પડવાથી મોત - સાર
પ્રશ્ન -(20) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક વિષય પર નિબંધ લખો.

5

- (1) ભ્રષ્ટાચાર મહારોગ
- (2) મારો પ્રિય તહેવાર
- (3) મારું પ્રિય પુસ્તક
- (4) દેશપ્રેમ

BSEER